

Imam
Muhammad Bin Abdul-Wahab
Tiểu sử và sự tuyên truyền của ông
[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Sheikh
Abdul-Aziz Bin Abdullah Bin Bazz

Bài thuyết giảng được Sheikh thuyết giảng vào năm 1385 hijri –
1964 tây lịch khi ông giữ chức vụ phó hiệu trưởng trường Đại học
Islam tại Madinah Munauwarah

Dịch thuật: Abu Zaytune Usman Ibrahim

Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

2014 - 1435

IslamHouse.com

الإمام محمد بن عبد الوهاب

دعوته وسيرته

« باللغة الفيتنامية »

لسماحة الشيخ

عبد العزيز بن عبد الله بن باز

ترجمة: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2014 - 1435

IslamHouse.com

Mục lục

Chủ đề	Trang
1 - Lời mở đầu	4
2 - Sơ lược tiểu sử Sheikh phụ trách thuyết giảng	10
3 - Bài thuyết giảng về Sheikh Muhammad Bin Abdul-Wahab ﷺ, tiểu sử và sự tuyên truyền ...	16
4 - Xuất thân của Sheikh ﷺ	18
5 - Hành trình đi tìm kiến thức	20
6 - Tình trạng của vùng Najd trước khi Sheikh ﷺ đứng lên hoạt động và các nguyên nhân ...	23
7 - Nhóm người được cho là thuộc tầng lớp hiểu biết kiến thức tôn giáo đã quay mặt với ông ...	26
8 - Sheikh ﷺ kêu gọi bằng lời nói và hành động	27
9 - Khởi đầu cuộc kêu gọi của Sheikh ﷺ cho cuộc đấu và viết thư gửi đến mọi người, đến các nhà ...	32
10 - Quay trở lại nói về vùng Nadj và tình trạng Shirk cũng như tệ nạn tôn giáo tràn ngập ở đó	33
11 - Phân chia những kẻ đối nghịch với Sheikh làm ba thành phần	35
12 - Tóm lược sự kêu gọi và truyền bá của Sheikh Muhammad ﷺ	46

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nhân Danh Allah
Đáng Rất Mực Độ Lượng
Đáng Rất Mực Khoan Dung

Lời mở đầu

Một trong các yếu tố duy trì sự truyền bá kêu gọi là sự nối tiếp nhau giữa các nhà tuyên truyền theo sự tiếp nối của thời gian.

Từ khi Allah, Đấng Tối Cao ban phúc cho cộng đồng này và khi giọng nói của Người kêu gọi vang dội ở phía cuối chân trời cho đến khi Allah hoàn tất tôn giáo và hoàn thiện ân huệ, thì sau đó, những nhà tuyên truyền luôn tiếp bước nhau từ thời của những vị Khalif của Thiên sứ ﷺ cho tới những người thời sau họ trên khắp mọi miền của các quốc gia. Họ vẫn tiếp bước nhau trong việc cải thiện, kêu gọi hướng đến điều tốt đẹp và ngăn cản những điều xấu và tội lỗi. Đó là việc làm nền tảng và ngay chính đúng theo lời phán của Allah:

﴿وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ

الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾﴾ [سورة آل عمران: 104]

«Và hãy để cho một tập thể từ các người đứng lên đi kêu gọi thiên hạ đến với điều tốt đẹp, bảo họ làm điều thiện tốt và ngăn cản họ làm điều xấu và ác đức. Và những người đó sẽ là những người thành đạt.» (Chương 3 – Ali-Imran, câu 104).

Cứ mỗi khi những đám mây Bid'ah bao phủ, sự thiếu hiểu biết và tội lỗi trở nên phổ biến và đặc biệt khi có nhiều kẻ dối trá và sai quấy trong thiên hạ thì Allah, Đấng Tối Cao giúp cho cộng đồng này có những người đứng lên kêu gọi đến với Allah bằng kiến thức và sự hiểu biết, họ soi sáng con đường, biểu hiện điều chân lý, làm sống lại Sunnah, và đấu tranh chống lại sự Bid'ah để Allah thanh lọc xứ sở qua đôi tay của họ, Ngài sẽ cứu rỗi bầy tôi của Ngài qua sự kêu gọi và tuyên truyền của họ. Đây chính là một trong những sự hoàn thiện của ân huệ và sự rộng rãi của hồng phúc từ nơi Allah, Đấng Tối Cao đối với bầy tôi của Ngài.

Những người đàn ông trí tuệ, những người của kiến thức, tiểu sử con người cũng như chương trình giảng dạy của họ luôn thường được tìm hiểu, đặc biệt là những người có ảnh hưởng lịch sử trong đất nước của họ và tạo ra một cuộc thay đổi trong suy nghĩ và tư tưởng thì việc tìm hiểu về tiểu sử của họ giống như chiếu sáng những chiếc đèn lên hai bên con đường để hướng dẫn và chỉ lối.

Quả thật, một số người trong nhân loại thường tôn vinh những nhà tư tưởng cũng như những nhà trí thức đến mức phóng đại trong việc tưởng nhớ đến họ, thậm chí họ còn dựng lên các tượng đài về những người này. Còn chúng ta, tập thể những người Muslim không tôn sùng một cá nhân nào cả và cũng không trôi dạt theo sau các dòng chảy, nhưng

chúng ta có các tiêu chuẩn để đánh giá và thấy được giá trị của những con người và các việc làm của họ, và theo các tiêu chuẩn đó họ sẽ được tôn kính và có một vị trí cao đẹp trong mỗi tâm hồn chúng ta. Đó chính là tiêu chuẩn về sự tuyên truyền, kêu gọi, hướng dẫn và cải thiện trong bóng mát của Islam.

Và người của chủ đề trong bài thuyết giảng giá trị này là người đã có sự cống hiến to lớn trong các lĩnh vực tuyên truyền và cải cách lại cho đúng với tôn giáo Islam. Quả thật, danh tiếng của ông đã vang đến khắp nơi, đã có nhiều người gần xa viết về ông về những gì mà người đọc sẽ thấy và trong bài giảng này cũng sẽ lưu ý về điều đó. Trong các vị học giả của Ma-rôc, có một học giả uyên bác tên Muhammad bin Al-Hasan Al-Hajawi Al-Tha'alabi, là giảng viên cao học đã viết về ông. Vị học giả này đã phát biểu nói về sự xuất chúng của ông tại câu lạc bộ hùng biện tại Fez tháng 4 năm 1936 hijri trong cuốn sách mà vị học giả đã biên soạn nói về sự hình thành và phát triển môn học Fiqh Islam. Và cũng đã có nhiều học giả viết về lai lịch của những học giả uyên bác Islam, trong đó, có Sheikh bin Bazz, người sẽ thuyết giảng về Muhammad bin Abdul-Wahab và sự truyền truyền của ông, và phần nói về lai lịch là phần được viết trong cuốn sách tên Al-Fikr Assa-mi Fi Tarikh Al-Fiqh Al-Islami, phần 4 trang 196 đoạn 1011 dưới tiêu đề (Abu Abdullah Muhammad Bin Abdul-Wahab Attamimi Al-Najdi):

“Muhammad Bin Abdul-Wahab sinh năm 1115 hijri tại thành phố Al-Uyaynah khu vực đối diện với Najd, ông sống cùng với cha, sau đó, ông chuyển đến Al-Basrah để hoàn thành việc học của mình, ông rất giỏi và uyên bác về

kiến thức tôn giáo và chiếc lưỡi của ông cũng sắc bén vượt trội không thua kém. Ở đây, ông được biết là một người có lòng Taqwa và thành tâm mộ đạo.

Aqi-dah (đức tin giáo lý của ông): hoàn toàn theo Sunnah đúng với đường lối của Salaf, những người luôn bám sát Qur'an và Sunnah. Ông không hề dùng đến suy luận và triết học để áp dụng vào niềm tin giáo lý của mình.

Còn về phần nhánh của giáo lý thì trường phái của ông là Hambali nhưng không phải hoàn toàn đi theo một cách cứng nhắc và mù quáng, và đối với trường phái khác cũng thế, ông không hề đi theo bất cứ quan điểm nào một cách không xem xét mà khi nào quan điểm hay câu nói có bằng chứng thuyết phục thì ông sẽ lấy và bỏ qua các quan điểm và câu nói của trường phái. Bởi thế, ông luôn độc lập trong suy nghĩ và tư tưởng về đức tin giáo lý cũng như các phân nhánh của giáo lý ..

Ông còn được biết đến là một người mạnh mẽ có một cá tính vượt trội, chính vì điểm này, ông đã đứng lên kêu gọi mọi người làm điều tốt và ngăn cản mọi người làm điều xấu và sai trái, và ông một mình sống xa gia đình và dòng họ tại xứ Al-Basrah”.

Và chúng tôi truyền đạt cho người đọc về những lời nhận xét này của một trong các học giả Ma-rốc mục đích chỉ để xác nhận sự quan tâm và chú ý của những nhà tư tưởng về tiểu sử của ông cũng như để khẳng định kết quả tuyên truyền của ông và để chứng minh rằng các vị học giả biết rõ và chú ý đến ông.

Không những thế, quả thật một số người nhắc về câu chuyện dài trọn vẹn rằng trong suốt thời gian họ ở châu Âu

học lấy bằng tiến sĩ thì họ đã phát hiện tài liệu được trao đổi giữa Napoleon và Đức Giáo Hoàng về việc tuyên truyền và kêu gọi của Sheikh, và xem đó như là mối đe dọa đến lợi ích của họ ở Trung Đông.

Nếu sự việc đúng như vậy, thì ít nhất chúng tôi cần phải nói về tiểu sử của ông cũng như đường lối và phương pháp tuyên truyền và kêu gọi của ông đến mọi người, đặc biệt là đến với lớp trẻ của họ, để họ thấy được sự kiên nhẫn, sự bền chí của ông cũng như các yếu tố thành công trong việc tuyên truyền và kêu gọi của ông.

Và giá trị của bài thuyết giảng này mang lại hai điều cơ bản:

☞ **Điều thứ nhất:** Làm rõ các yếu tố và nền tảng tuyên truyền và kêu gọi, làm rõ phương pháp và cách thức của người làm tuyên truyền và kêu gọi, các bước tuyên truyền và kêu gọi; nhấn mạnh một khía cạnh quan trọng của giáo lý, đó là khía cạnh Tawhid trong thờ phượng, điều cần thiết nhất cho nhân loại, và đặc biệt là những gì sẽ được trình bày trong bài thuyết giảng.

☞ **Điều thứ hai:** Rằng Sheikh Bin Bazz là người xứng đáng nhất trong việc thuyết giảng về tiểu sử Sheikh Imam Muhammad Bin Abdul-Wahab, bởi vì ông là một trong số các vị Imam vượt trội của xứ Najd và là một trong các học trò nổi bật nhất của Sheikh Imam và cũng là người gần gũi Sheikh Imam nhất. Quả thật, bài thuyết giảng này đã cung cấp thông tin đầy đủ cũng như đạt yêu cầu cần thiết cho người muốn tìm hiểu về Sheikh Imam và sự tuyên truyền của ông, về hoàn cảnh xứ sở cũng như các nguyên nhân khiến ông đứng lên truyền truyền và những yếu tố làm nên

sự thành công của ông trong con đường tuyên truyền. Cầu xin Allah ban ân phước cho việc tuyên truyền của Sheikh Imam và ban phúc lành cho người Muslim, và cầu xin Allah ban ân phước và phúc lành cho Sheikh Bin Bazz người đã thuyết giảng. Cầu xin Allah ban bằng an và phúc lành cho người bề tôi của Ngài, vị Thiên sứ của Ngài. Và cầu xin Allah hài lòng về tất cả những người làm công việc tuyên truyền, xin Ngài hãy ban phúc cho sự nỗ lực của họ trong việc cải thiện từ đông sang tây của quả địa cầu, quả thật, Ngài là Đáng hằng nghe và luôn gần kề.

Biên soạn:

Atiyah Muhammad Salem

Sơ Lược Tiểu Sử Sheikh Phụ Trách Thuyết Giảng

Sheikh thuyết giảng ﷺ là người mà ai cũng biết không cần phải giới thiệu, tuy nhiên, có thể bài thuyết giảng sẽ đến tận những người ở ngoài nước cho nên cần phải giới thiệu sơ lược về tiểu sử của Sheikh.

Tên của Sheikh: Abdul-Aziz Bin Abdullah Bin Abdurrahman Bin Muhammad Bin Abdullah Ali Bazz.

Nơi sinh và ngày sinh của Sheikh: sinh tại Riyadh, thủ đô của xứ Najd vào tháng Zdul-Hijjah năm 1330 hijri.

Xuất thân của Sheikh: lớn lên trong một gia đình cao quý, một gia đình có truyền thống yêu quý kiến thức và những người có kiến thức, ông bắt đầu con đường học vấn từ độ tuổi rất sớm.

Quá trình học tập của Sheikh: bắt đầu hành trình học tập của mình là Sheikh học thuộc lòng Qur'an, Sheikh đã thuộc lòng Qur'an trước tuổi dậy thì, sau đó bắt đầu học các kiến thức giáo lý và tiếng Ả rập từ các vị học giả của Riyadh.

Những người thầy của Sheikh: Sheikh đã học và thu thập kiến thức giáo lý từ rất nhiều người thầy khác nhau, trong đó đa số những người thầy của Sheikh đều thuộc dòng Ali Al-Sheikh có nghĩa là thuộc thế hệ con cháu của Sheikh Imam Muhammad Bin Abdul-Wahab.

Tiêu biểu những người thầy của Sheikh:

- Sheikh Muhammad Bin Abdul-latif Bin Abdurrahman Ali Al-Sheikh.

- Sheikh Saleh Bin Abdul-Aziz Bin Abdurrahman Ali Al-Sheikh, thẩm phán của Riyadh đương thời.

- Sheikh Sa'ad Bin Hamd Bin Ateeq thuộc dòng họ Ali Ateeq, thẩm phán của Riyadh đương thời.

- Sheikh Hamd Bin Faris, ủy viên ngân sách Islam đương thời.

- Sheikh Sa'ad Wiqas Al-Bukhari tại Makkah Mukarramah. Sheikh đã học chuyên bộ môn Tajweed từ người thầy này.

- Đại Mufti (cố vấn giáo lý) Sheikh Muhammad Bin Ibrahim Ali Al-Sheikh رحمته الله. Đây là người thầy mà Sheikh đã học tất cả các kiến thức, đây là người thầy đã khẳng định kiến thức của Sheikh. Quả thật, Sheikh đã học với người thầy này khoảng 10 năm bắt đầu từ năm 1347 đến năm 1357 hijri và cho đến khi người thầy này đề cử Sheikh lên làm thẩm phán.

- **Chương trình và phương pháp học của Sheikh:** học các môn khác nhau từ những người thầy khác nhau hoặc tất cả các môn từ một người thầy duy nhất. Riêng đối với người thầy Đại Mufti thì chương trình học của Sheikh có một hệ thống riêng biệt đó là hệ thống giảng dạy theo cấp độ quan trọng của kiến thức. Đầu tiên là bắt đầu học các giáo lý về đức tin lần lượt theo thứ tự: trước tiên là ba nền tảng giáo lý, sau đó là sách Kashb Ash-Shubuhah, rồi đến Kitab Attawhid, Al-Aqi-dah Al-Wasitah, rồi đến Fiqh thì cũng tương tự, đầu tiên là học nguyên văn nội dung rồi sau đó mới

đi sâu vào phân tích, tương tự đối với môn Fara-idh (môn chia của thừa kế) cũng thế, đầu tiên là đọc nó nhiều lần, và tương tự đối với môn văn phạm Ả Rập cũng thế, ..

- **Thời gian và địa điểm học tập của Sheikh:** Các giờ học với người thầy Đại Mufti là như sau: buổi sáng từ sau lễ nguyện Salah Fajar cho đến khi mặt trời mọc tại Masjid, sau đó buổi trưa là học tại nhà của thầy, rồi sau Zhuhur, sau Asr và sau maghrib là tại Masjid.

- **Kiến thức của Sheikh:** Sheikh ﷺ được xem là một trong các đại học giả Ijtihad (có khả năng xem xét và đối chiếu các câu nói của các trường phái và kết luận đúng sai dựa theo sự thông thái và uyên bác về kiến thức giáo lý) khi mà Allah đã ban cho Sheikh nguồn kiến thức giáo lý bằng tiếng Ả Rập qua đó Sheikh có thể xem xét một cách toàn vẹn về kiến thức tôn giáo. Quả thật, Sheikh đã dành những nỗ lực của mình về các kiến thức giáo lý, đặc biệt là lĩnh vực Fiqh (thông hiểu giáo luật) trên trường phái của Hambali, kể đến là lĩnh vực Hadith, tư tưởng kiến thức về Qur'an cũng chiếm một vị trí nổi bật trong giới học giả Islam, cầu xin Allah che chở và bảo vệ họ.

Có thể xem Sheikh ﷺ là một trong các học giả cả về Fiqh, Hadith và Aqi-dah và Sheikh đã viết nhiều sách về các lĩnh vực đó và nhiều Fatawa.

- **Công việc của Sheikh:** Giữ chức vụ một thành viên trong tòa án tại tỉnh Al-Kharj trong khoảng thời gian 14 năm và vài tháng từ năm 1357 đến năm 1371 hijri. Công việc của Sheikh trong tòa án không nhằm vào các vấn đề quan trọng của các phiên tòa xét xử mà công việc của Sheikh là liên

quan đến các vụ việc công nói chung của khu vực từ lĩnh vực giáo dục, nông nghiệp, y tế. Nói chung trách nhiệm của Sheikh là liên quan đến tất cả các vấn đề cải cách và hoàn thiện cho khu vực, sự hiện diện của Sheikh ﷺ giống như sự hiện diện của người cha chỉ dạy cho các đứa con những điều quan trọng và mang lại lợi ích cho chúng, và những ảnh hưởng tốt đẹp của Sheikh vẫn còn lưu lại cho đến nay.

Sau đó, Sheikh ﷺ chuyển đến giảng dạy tại trường Đại học khi nó vừa mở từ năm 1371 đến năm 1380 hijri. Trong thời gian giảng dạy, Sheikh ﷺ phụ trách giảng dạy ba môn: Fiqh, Tawhid và Hadith của khoa Shari'ah (giáo luật). Sheikh là người có tính hào hiệp và đại lượng, Sheikh luôn giải thích cặn kẽ các vấn đề, Sheikh giảng dạy các sinh viên theo phương pháp Tarjeeh (phương pháp đối chiếu các quan điểm và chọn ra quan điểm chiếm ưu thế và vượt trội), đặc biệt trọng điểm của bài học luôn có sự đồng thuận giữa môn Fiqh và Hadith, thí dụ như Sheikh giảng dạy chương Zakah trong môn Fiqh và chương Zakah trong môn Hadith, nếu trong tiết học Fiqh vấn đề Zakah được khẳng định theo trường phái của Hambali với các dẫn chứng của họ thì trong tiết học Hadith cũng vậy, vấn đề Zakah cũng được dựa trên các Hadith đồng thuận theo trường phái, còn nếu không có sự đồng thuận thì Sheikh dùng phương pháp Tarjeeh và kêu gọi đến với những gì gần với Hadith nhất, Sheikh không đi theo một trường phái nhất định nào một cách mù quáng. Sự nổi bật của Sheikh là không vón cục trong câu hỏi cũng như không trả lời ngay điều học viên hỏi, có thể Sheikh ngưng trả lời và yêu cầu đợi nếu như vấn đề cần đến sự xem xét và cân nhắc do nó thuộc các điểm đang có sự bất đồng, đang

còn trong sự tranh luận hoặc vấn đề xa với với nguyên tắc. Và sự việc này sẽ giúp ích cho học viên như các học giả của nền giáo dục hiện đại nói rằng nên làm cho người học tích cực tham gia hoạt động và truyền cảm hứng đáng tin bằng tinh thần và mở đường cho học viên tìm tòi và để học viên cảm thấy rằng kiến thức là tìm tòi, nghiên cứu và học hỏi, và cho học viên biết rằng không nên đưa ra một câu nói trừ phi đã biết rõ hoàn toàn và trọn vẹn.

Về lĩnh vực giáo lý và đức tin thì Sheikh رحمته الله là một người ở mức độ ôn hòa và cân đối, Sheikh رحمته الله không thuộc những thành phần cực đoan luôn qui tội Shirk (thờ đa thần) và Kufr (vô đức tin) đối với tất cả mọi tội nhỏ hay lớn, và cũng không phải là người thuộc những thành phần dễ dãi, sơ sài, luôn nhắm mắt qua loa với những điều nhỏ, mà Sheikh là người luôn quan tâm đến mọi điều dù nhỏ hay lớn và đặt chúng vào đúng vị trí và phạm vi của chúng, Shirk đúng chỗ Shirk, Bid'ah đúng chỗ Bid'ah, thậm chí một số người từ ngoài xứ xem Sheikh رحمته الله là tiêu chuẩn công bằng và cân đối đúng mực cho nền tảng tuyên truyền và kêu gọi, và không chỉ thế mà ngay cả trong công việc quản lý, thuyết giảng trong Masjid hay những công việc khác thì Sheikh رحمته الله luôn ở mức chính trực và cân đối.

Sau đó, Sheikh được bổ nhiệm làm phó hiệu trưởng trường Đại học Islam Madinah Munauwarah từ năm 1381 hijri, và đó là hồng phúc của Allah, nhờ phúc của Ngài trường Đại học này đã được duy trì và phát triển, Ngài cho nó mang lại lợi ích cho thế giới Islam, cầu xin Ngài phù hộ

và trợ giúp những ai duy trì tôn giáo của Ngài, bởi quả thật Ngài là Đấng hằng nghe và đáp lại lời cầu nguyện.

- **Những sách của Sheikh:** tiêu biểu các sách của Sheikh cho đến tận ngày nay như:

1- Al-Fawa'id Al-Jalilah Fi Al-Mabahith Al-Faridah, được in ấn nhiều lần.

2- Naqdu Al-Qaumiyah Al-Arabiyah, đã được in và tái bản.

3- Tawdih Al-Manasik (Hướng dẫn nghi thức Hajj), được in nhiều lần.

4- Risa-lah Fi Nikah Al-Shighaar, đã được in.

5- Al-Jawab Al-Mufid Fi Hukmi Attaswir, đã được in.

6- Risa-lah Fi Attabaruj Wa Al-Hijab, đã được in

Cùng với nhiều Fatawa chuyên đề và tổng hợp.

Cầu xin Allah ban hữu ích và giá trị qua kiến thức của Sheikh, xin Ngài hài lòng và yêu thương Sheikh.

Amin (lời cầu xin Allah chấp nhận sự nguyện cầu)

Cầu xin Allah ban bằng an và phúc lành cho người bề tôi của Ngài, vị Thiên sứ của Ngài, Muhammad và cho gia quyến của Người cùng tất cả các vị Sahabah của Người!!!

Biên soạn:

Atiyah Muhammad Salem

Bài thuyết giảng về Sheikh Muhammad Bin Abdul-Wahab, tiểu sử và sự tuyên truyền của ông do Sheikh Abdul-Aziz Bin Abdullah Bin Bazz thuyết giảng

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ وَبَارَكَ عَلَى عَبْدِهِ وَرَسُولِهِ
وَخَيْرَتِهِ مِنْ خَلْقِهِ سَيِّدَنَا وَإِمَامِنَا مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ
وَالَاهُ، أَمَّا بَعْدُ:

Nhân danh Allah, Đấng rất mực Độ lượng, Đấng rất mực Khoan dung, mọi lời ca ngợi và tán dương kính dâng lên Allah, Thượng Đế của toàn vũ trụ và muôn loài, cầu xin Allah ban bằng an và phúc lành cho người bề tôi của Ngài, vị Thiên sứ của Ngài, vị tốt đẹp nhất trong tạo vật của Ngài, vị Imam của chúng ta Muhammad Bin Abdullah và cho gia quyến của Người, cho các bạn đạo của Người cùng tất cả những ai đi theo con đường tốt đẹp của họ..

Hỡi quý anh em đồng đạo thân hữu, hỡi các con thân yêu, đây là bài thuyết giảng ngắn gọn tôi gửi đến mọi người để khai sáng các ý tưởng, làm rõ sự thật, lời khuyên dành cho các bầy tôi của Allah, và để thực hiện một số nghĩa vụ của tôi về sự thật. Và bài thuyết giảng này có tựa đề: Sheikh Imam Muhammad Bin Abdul-Wahab, tiểu sử và sự tuyên truyền kêu gọi của ông.

Nói về những người cải cách, những nhà tuyên truyền, các nhà khôi phục là nói về hoàn cảnh của họ, những phẩm chất cao đẹp của họ, các việc làm quang vinh của họ

và giải thích tiểu sử của họ để thấy được sự tận tâm, trung thực của họ trong con đường tuyên truyền và cải thiện của họ.

Tiểu sử của họ cũng như những việc làm vinh quang của họ là điều mà các linh hồn tốt đẹp luôn khao khát muốn tìm hiểu, những con tim cảm thấy thanh thản, và là điều muốn được lắng nghe đối với những người có tâm tận tụy vì tôn giáo, những người có lòng ham muốn cải thiện và những người muốn truyền bá kêu gọi đến con đường chân lý. Tôi thấy rằng mình cần nói cho mọi người nghe về một người đàn ông vĩ đại, một nhà cải thiện lớn, một nhà truyền bá tận tụy và nhiệt tâm, đó chính là Sheikh Imam người đã khôi phục Islam ở bán đảo Ả Rập trong thế kỷ thứ 12 hijri.

Ông chính là Imam Muhammad bin Abdul-Wahab bin Sulayman bin Ali Attamimi Al-Hambali Annajdi. Quả thật, mọi người đều biết đến vị Imam này, đặc biệt là những giới học giả, các tầng lớp lãnh đạo, các nhân sĩ trong và ngoài bán đảo Ả Rập. Mọi người đã ghi nhiều cuốn sách dài ngắn khác nhau về ông, thậm chí những nhà Đông phương học cũng đã viết về ông rất nhiều. Có người viết về ông trong quá trình viết sách của họ về những nhà cải cách hay về lịch sử, ông được mô tả là người cải tổ vĩ đại, ông đã khôi phục Islam, ông đã đi trên sự hướng dẫn và ánh sáng của Thượng Đế.

Một trong tập thể các nhà viết sách, đại tác giả Abu Bakr – Sheikh Husain bin Ghannam Al-Ahsa-i, đã viết về Sheikh Abdul-Wahab, ông đã nói về sự truyền bá của Sheikh, tiểu sử của Sheikh và sự chinh chiến của Sheikh; Sheikh Imam Uthman bin Bashr trong sách của mình mang tên Unwan Al-Majid, ông đã viết về Sheikh Ibnu Abdul-

Wahab, về sự truyền bá của Sheikh, về tiểu sử, lịch sử cuộc đời và sự chinh chiến và Jihad của Sheikh; ngoài bán đảo Ả Rập, tiến sĩ Ahmad Amin trong cuốn sách của mình có tên Zu'ama Al-Islah đã viết về Sheikh Ibnu Abdul-Wahab; và ngoài ra còn có nhiều vị học giả khác viết về Sheikh như Mas'ud A'lim Annadawi, tỉnh trưởng Muhammad bin Isma'il Al-San'a-ni, Sheikh Muhammad bin Ali Ash-Shawkani, và cùng nhiều học giả khác nữa. Tuy nhiên, vì cũng có không ít người không biết về Sheikh Ibnu Abdul-Wahab cũng như không biết hoàn cảnh tiểu sử và sự truyền bá của ông nên tôi thấy rằng mình nên tham gia vào việc trình bày rõ về hoàn cảnh tiểu sử tốt đẹp của ông, sự truyền bá đúng đắn của ông và sự đấu tranh trung thực của ông, và tôi cũng sẽ giải thích một chút về những gì tôi biết về vị Sheikh Imam này để mọi người có cái nhìn rõ hơn về những điều hiểu lầm và hoài nghi đối với hoàn cảnh và sự truyền bá của người đàn ông này.

Xuất thân của Sheikh ﷺ

Vị Imam này sinh năm 1115 hijri, đây là câu nói được biết đến nhiều nhất về ngày sinh của ông ﷺ, có lời cho rằng ông sinh vào năm 1111 hijri, nhưng câu nói thứ nhất là phổ biến nhất đó là ông đích thực sinh năm 1115 hijri. Ông đã học từ cha của mình tại thị trấn Al-Uyaynah, và đây là nơi chôn nhau cắt rốn của ông, nó là khu vực Al-Yama-mah thuộc tỉnh Najd nằm ở phía tây của thành phố Riyadh, cách Riyadh khoảng 70 cây số.

Sheikh sinh ra và lớn lên ở đây trong một môi trường gia đình tốt đẹp, ông đã đọc Qur'an từ rất sớm, ông đã rất siêng năng và chăm chỉ trong việc học, ông đã trở thành Faqeeh (học giả thông thái giáo lý) từ sự giảng dạy của cha mình Sheikh Abdul-Wahab bin Sulayman – một nhà Faqeeh lớn⁽¹⁾ và uyên bác, từng là thẩm phán của thị trấn Al-Uyaynah. Sau khi trưởng thành Sheikh đi hành hương Hajj đến ngôi nhà của Allah Al-Haram và đã học hỏi kiến thức từ một số học giả ở vùng đất Al-Haram linh thiêng này.

Sau đó, Sheikh chuyển đến Madinah, thành phố của vị Nabi cao quý và ân phúc, ông đã sống ở đó một thời gian và họp mặt với các học giả Madinah, ông đã tiếp thu kiến thức giáo lý từ hai vị học giả lớn và nổi tiếng ở đây trong thời điểm đó, hai vị học giả đó là: Sheikh Abdullah bin Ibrahim bin Sayf Annajdi, gốc ở Al-Mujamma'ah, là cha của Sheikh Ibrahim bin Abdullah tác giả của “Al-Azb Al-Faraidh” về kiến thức chia tài sản thừa kế; Sheikh thứ hai là Muhammad Hayah Al-Sanadi dân Madinah. Hai vị Sheikh này là hai vị học giả thông thái nổi tiếng mà ông đã lấy kiến thức từ nơi họ trong thời gian ở Madinah, và dĩ nhiên có thể ông cũng đã học hỏi kiến thức từ những học giả khác ngoài hai vị Sheikh này mà chúng ta không biết.

⁽¹⁾ Tác giả cuốn sách “Al-Fikr Assa-mi” số 1007 trang 195 quyển 4 đã nói: Ông là nhà Faqeeh xứ Najd, là cha của Muhammad bin Abdul-Wahab, Imam trường phái Hambali ở xứ Najd, mất năm 1153 hijri.

Hành trình đi tìm kiến thức

Sheikh رحمته الله đã đi đến Iraq để tìm học kiến thức, ông đã dừng chân ở Al-Basrah và thường họp mặt với các học giả ở đó, ông đã lấy kiến thức từ họ rất nhiều.

Ở đó, ông đã kêu gọi mọi người trở về với Tawhid và Sunnah, ông tuyên truyền mọi người rằng bắt buộc tất cả những người Muslim phải giữ lấy tôn giáo của họ theo đúng Kinh Sách của Allah (Qur'an) và Sunnah của Thiên sứ ﷺ, ông đã tranh luận và trao đổi cùng với các học giả ở đó, ông đã trở thành nổi tiếng trong các Sheikh của ông, cùng quan điểm với ông có một người được gọi Sheikh Muhammad Al-Majmu'i. Và quả thật, một số học giả có tâm xấu ở Al-Basrah đã nổi dậy chống đối, ông và vị Sheikh tên Muhammad Al-Majmu'i đã gặp phải nhiều nguy hại, vì lẽ đó, ông đã rời bỏ Al-Basrah và đến Azzubair sau đó từ Azzubair ông lại đến Al-Ahsa', ở đây ông cũng thường họp mặt với các học giả và nói về những điều trong giáo lý nền tảng, sau đó, ông đi đến xứ Harimala' và đó hình như là vào thập kỷ thứ 5 của thế kỷ thứ 12 bởi lẽ cha của ông làm thẩm phán ở Al-Uyaynah đã có chuyện xích mích với vị lãnh đạo ở đó nên ông đã rời đi đến Harimala' vào năm 1139 hijri, và Sheikh Muhammad đã đến sống cùng với cha tại Harimala' vào năm 1140 hijri. Ông đã sống ở đây và không hề có một hoạt động nào từ việc truyền dạy kiến thức cũng như truyền bá, cho đến khi cha ông qua đời năm 1153 hijri thì một số người dân của Harimala' đã có ác ý với ông, họ là một số người xấu có ý muốn giết ông, có lời nói rằng một số kẻ xấu này đã leo tường vào nhà ông nhưng bị mọi người phát hiện

nên họ đã tháo chạy. Sau đó, Sheikh quay trở lại Al-Uyaynah. Và nguyên nhân mà những kẻ xấu hèn hạ kia giận dữ và thù ghét ông là bởi vì ông đã đứng lên kêu gọi mọi người làm điều thiện tốt và ngăn cản mọi người làm điều xấu và tội lỗi, ông đã kêu gọi những người lãnh đạo phải ra sức quyết tâm bài trừ và dẹp tan các thành phần tội phạm tấn công mọi người bằng sự cướp bóc và giết hại. Một nhóm người xấu nằm trong thành phần tội phạm đó thường được gọi là nô lệ, khi họ biết Sheikh chống đối họ, không hài lòng với những hành vi của họ đồng thời kêu gọi các nhà lãnh đạo phải nghiêm trị họ và dẹp trừ những hành vi ác bá của họ thì họ tức giận và tìm cách giết ông, nhưng Allah đã che chở và bảo vệ ông và sau đó ông đã chuyển đến xứ Al-Uyaynah, và Ameer (người đứng đầu chính quyền) nơi đó lúc bấy giờ là Uthman bin Nassaar bin Mi'mar, vị này đã long trọng chào đón ông khi ông đến và nói với ông: Sheikh cứ đứng lên kêu gọi mọi người đến với Allah, chúng tôi sẽ cùng với Sheikh và ủng hộ trợ lực cho Sheikh. Thế là Sheikh và công việc của Sheikh được ủng hộ, được yêu quý và được trợ lực một cách tốt đẹp tại đây.

Sheikh đã tích cực hoạt động giảng dạy, hướng dẫn, tuyên truyền và kêu gọi đến với Allah, Đấng Tối Cao, định hướng mọi người đến với điều thiện tốt và yêu thương Allah, tất cả mọi người, đàn ông và phụ nữ đều đi theo lời kêu gọi của Sheikh. Công việc kêu gọi và giảng dạy của ông trở nên nổi tiếng không những ở trong Al-Uyaynah mà còn lan rộng đến mọi người ở các làng và thị trấn lân cận.

Và có một ngày, Sheikh nói với Uthman vị đứng đầu quyền hành của Al-Uyaynah rằng hãy để chúng tôi phá bỏ cái mái vòm trên mộ của Zaid bin Al-Khattab bởi quả thật nó được xây không đúng theo giáo lý Islam, quả thật Allah không hài lòng về việc làm này, và Thiên sứ của Ngài đã nghiêm cấm xây cất trên các mộ cũng như cấm xây các Masjid lên đó, và cái mái vòm đó sẽ làm lệch lạc mọi người và làm thay đổi giáo lý đức tin và có thể dẫn đến những việc làm Shirk, cho nên phải phá bỏ nó đi. Vị Ameer Uthman nói cứ tiến hành không có gì cấm cản. Sheikh bảo: quả thật tôi lo ngại người dân làng Jubailah sẽ kích động, và Jubailah là ngôi làng ở gần ngôi mộ đó. Thế là Uthman đã đem hơn 600 binh lính cùng với Sheikh đi phá bỏ cái mái vòm trên mộ được nói. Khi đoàn người tiến gần đến nơi thì người dân Jubailah đi ra, sau khi họ nghe tất cả sự việc thì không những họ không phản đối mà còn tiếp sức phá trừ cái mái vòm đó.

Tình trạng của vùng Najr trước khi Sheikh đứng lên hoạt động và các nguyên nhân ông đứng lên kêu gọi

Chúng ta sẽ nói tóm tắt về tình trạng của vùng Najd trước khi Sheikh đứng lên cũng như các nguyên nhân ông đứng lên làm công việc kêu gọi và tuyên truyền:

Trước khi Sheikh đứng lên kêu gọi và tuyên truyền thì vùng Najd đang ở trong tình trạng mà người có đức tin không thể hài lòng. Tình trạng Shirk lan tràn trong vùng Najd, những người dân ở đây thờ phượng các mái vòm của các mộ, thờ phượng cây cối, thờ phượng đá, thờ phượng các hang núi, thờ phượng những ai tự xưng là Wali, và thờ phượng cùng với Allah những con người mà họ cho là những người đó là thánh nhân. Họ thật là những người điên rồ không có suy nghĩ và ý thức. Trong Najd lúc bấy giờ, những người hành nghề bói toán, bùa ngải và ma thuật rất phổ biến và nổi tiếng, mọi người đổ xô nhau tìm đến họ thỉnh cầu họ và tin tưởng nơi họ mà không có một ai đứng lên ngăn cản họ. Và trong Najd, hầu hết mọi người đều chỉ lo nghĩ và quan tâm đến lợi ích và thú vui của trần gian, họ hầu như không quan tâm đến tôn giáo của Allah, ít đứng lên hoạt động cho con đường chính nghĩa của Ngài. Tương tự, ở Makkah, Madinah và Yemen cũng thế, tình trạng Shirk rất phổ biến, họ xây mái vòm trên các mộ, cầu xin các vị Wali, tìm sự phúc lành nơi họ. Việc cầu xin các vị Wali và tìm phúc lành nơi họ là phổ biến ở rất nhiều nơi, ở đâu cũng có, nhiều nhất là ở Najd, không những thế, những người ở Najd còn cầu xin và khẩn vái đến Jinn, họ giết tế dâng cúng Jinn

và đặt ngôi nhà nhỏ cho Jinn trong một góc nhà của họ với niềm hy vọng Jinn sẽ phù hộ họ cũng như vì họ sợ Jinn làm điều xấu với họ. Bởi thế, khi Sheikh رحمته الله Imam nhìn thấy tình trạng Shirk phổ biến và lan tràn giữa công chúng thiên hạ mà không có một sự ngăn chặn nào nên Sheikh رحمته الله đứng lên kêu gọi tuyên truyền mọi người trở về với Allah. Sheikh đã tận tụy, kiên trì và nỗ lực hết sức trong công việc kêu gọi, và Sheikh رحمته الله luôn ý thức rằng Sheikh cần phải đấu tranh hết sức, phải nhẫn nại kiên trì và phải chịu đựng đối mặt với những nguy hại.

Sheikh رحمته الله đã chăm chỉ, nỗ lực hết sức mình trong việc giảng dạy, hướng dẫn và tuyên truyền trong thời gian ở Al-Uyaynah, Sheikh còn viết các bức thông điệp gửi đến các học giả các nơi nhắc nhở họ và kêu gọi họ cùng tham gia và tiếp sức với ông đứng lên đấu tranh và gầy dựng tôn giáo của Allah, ông kêu gọi mọi người cùng nhau chiến đấu bài trừ và dẹp tan Shirk cũng như các vấn đề mê tín. Nhiều học giả ở Najd cũng như các học giả ở Makkah, Madinah, Yemen và những nơi khác đã đáp lại lời kêu gọi của ông, họ đã viết thư hồi âm cho ông về sự đồng thuận và tán thành, nhưng cũng có không ít người đã không đồng thuận, họ phản đối những gì Sheikh رحمته الله kêu gọi, họ chỉ trích và tránh né và dĩ nhiên những người này là những người thiếu hiểu biết, mê tín dị đoan không biết gì về tôn giáo của Allah, không biết thế nào là Tawhid đối với Allah, họ chỉ biết làm theo ông bà cha mẹ họ trong sự dốt nát, lộn xộn, Shirk, Bid'ah và mê tín,

như Allah, Đấng Tối Cao phán về những người giống như những người này:

﴿ إِنَّا وَجَدْنَاهُ آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴾ [سورة الزخرف:

[23

﴿Quả thật chúng tôi thấy cha mẹ của chúng tôi theo một tôn giáo nào đó và quả thật chúng tôi đi theo dấu chân của họ.﴾ (Chương 43 – Azzukhruf, câu 23).

Nhóm người được cho là thuộc tầng lớp hiểu biết kiến thức tôn giáo đã quay mặt với ông một cách ngoan cố và ganh tị

Có một nhóm người được cho là thuộc tầng lớp những người hiểu biết và có kiến thức sâu rộng về tôn giáo đã phản đối Sheikh ﷺ một cách ngoan cố và ganh tị mục đích không muốn công chúng nói: Các ông sao thế, sao các ông không ngăn cản chúng tôi về việc này?! Tại sao chỉ có Muhammad bin Abdul-Wahab đến ngăn cản chúng tôi, tại sao chỉ một mình ông ta nhận thức được chân lý, còn các ông cũng là những học giả hiểu biết sâu rộng về tôn giáo sao các ông không đứng lên ngăn chặn điều sai trái này?!

Họ ganh tị và cảm thấy xấu hổ trước công chúng, họ ngoan cố không đứng về phía chân lý và điều đúng đắn, họ yêu thích cõi trần gian hơn cõi Đồi Sau, họ đi theo bước đường của Do Thái trong việc yêu thích cõi trần gian hơn là cuộc sống ở cõi Đồi Sau.

Chúng ta hãy cầu xin Allah sự bằng an và phúc lành!

Còn về Sheikh , Sheikh đích thực là người kiên nhẫn và bền lòng, Sheikh đã hết lòng và thành tâm vì con đường kêu gọi đến với Allah, Sheikh đã can đảm và dũng cảm đứng lên, Sheikh can đảm và kiên cường hơn những học giả khác trong và ngoài bán đảo Ả Rập lúc bấy giờ, Sheikh đã kiên quyết thực hiện con đường kêu gọi mọi người về với chân lý đồng thời cầu xin Thượng Đế phù hộ. Sheikh đã hiến thân mình cho các cuốn sách hữu ích và con đường tìm tòi nghiên cứu và học hỏi, trước đó ông đã dành trọn cho Kinh sách của Allah (Qur'an), ông đã bỏ công sức vào việc giảng giải Qur'an và rút ra các giáo luật, ông đã hiến trọn bản thân trong việc nghiên cứu về tiểu sử của Thiên sứ và các vị Sahabah của Người, Sheikh đã rất chăm chỉ trong việc nghiên cứu này và có cái nhìn sâu sắc cũng như nhận ra điều chân lý nên Sheikh đã đứng lên kêu gọi mọi người trở về với chân lý, Sheikh viết thư gọi đến các học giả kêu gọi họ tham gia chung sức. Allah đã khẳng định những nguyện vọng tốt đẹp của Sheikh, sự kêu gọi của Sheikh thực sự được lan rộng, Sheikh thực sự đã khôi phục lại chân lý và dẫn dắt mọi người trở về với tôn giáo đích thực của Allah và gior cao khẩu hiệu của Allah.

Sheikh đã tiếp tục công việc kêu gọi tuyên truyền tại Al-Uyaynah bằng con đường giảng dạy và hướng dẫn, sau đó Sheikh ra sức bài trừ và dẹp tan Shirk. Sheikh đã nói với vị Ameer Uthman bin Mi'mar là phải phá bỏ mái vòm trên mộ của Zaid, và Zaid chính là Zaid bin Al-Khattab

ﷺ tức là người anh em của Umar bin Al-Khattab ﷺ, thủ lĩnh của những người có đức tin. Zaid là một trong số những vị Sahabah đã chết Shaheed trong trận chiến Musaylimah Al-Kazzab năm 12 hijri, sau khi ông chết họ đã xây mái vòm trên mộ của ông để tưởng nhớ ông, dĩ nhiên ngoài ông ra họ còn xây cho một số người khác nữa. Thế là Uthman đã đồng ý, và cái mái vòm đó bị phá bỏ, Alhamdulillah, và đến ngày nay dấu vết của nó không còn nữa, Allah đã xóa hết những gì Sheikh phá bỏ bởi sự định tâm tốt đẹp và trung thực của ông trong việc gây dựng và phục hồi chân lý. Ngoài mái vòm của Zaid còn có những mái vòm trên các mộ khác chẳng hạn như của Dhirar bin Al-Azwar, mái vòm trên mộ của vị này cũng bị phá bỏ, ngoài ra các tượng đài khác cũng được phá bỏ, các cây cối cũng như các hang núi được thờ phượng ngoài Allah cũng được chặt và phá bỏ.

Sheikh ﷺ kêu gọi bằng lời nói và hành động

Có nghĩa là Sheikh ﷺ vẫn tiếp tục duy trì công việc kêu gọi và tuyên truyền bằng lời nói và hành động giống như đã nói ở trên. Rồi sau đó, có một người phụ nữ đã đến gặp ông và tự thú nhận với ông rằng cô ta đã phạm tội Zina nhiều lần, Sheikh đã hỏi thăm về tinh thần và trí tuệ của cô ta thì được biết cô ta là người tinh táo bình thường, không có dấu hiệu bất thường gì cả, và khi cô ta cứ khẳng khẳng định tội Zina của mình, không có dấu hiệu nào cho thấy cô ta bị cưỡng ép thì Sheikh mới ra lệnh cho thi hành luật ném đá với cô ta vì lúc đó ông là thẩm phán của Al-

Uyaynah. Sau đó, sự việc phá bỏ các mái vòm của các mộ, cho thi hành ném đá với người phụ nữ mang tội Zina cũng như sự kêu gọi vĩ đại đến với Allah đã gây tiếng vang khắp nơi. Sự việc đã đến tai vị Ameer của Al-Ahsa' cũng như những người dân nơi đó thuộc dòng họ Khalid Sulayman bin Uray'ir Al-Khalidi rằng Sheikh رحمته الله là người đã kêu gọi đến với Allah, đã đập phá các mái vòm của các mộ và đã cho thi hành luật trừng phạt những tội lỗi. Thế là vị Ameer của vùng sa mạc này đã quan trọng hóa vấn đề của Sheikh bởi lẽ theo lệ thường của vùng sa mạc - trừ phi Allah hướng dẫn - là họ thường đối xử bất công, gây đổ máu, cướp bóc tài sản, làm những điều Haram, thế là vị Ameer vùng sa mạc này cảm thấy không yên tâm, y lo sợ Sheikh رحمته الله bành chướng sức mạnh và tước lấy mất quyền hành của y, cho nên y đã viết một bức thư gửi đến Uthman yêu cầu giết chết người sùng đạo này (Sheikh).

Y nói rằng quả thật người sùng đạo đang ở nơi của các ông, chúng tôi đã nghe thông tin thế này và thế này về ông ta, hoặc là các ông phải giết chết ông ta hoặc là chúng tôi sẽ chấm dứt phần thuế nạp mà các ông phải nạp cho chúng tôi. Và quả thật, Ameer Uthman thường có một phần cống nạp bằng vàng đến vị Ameer xứ sa mạc nên Uthman lo sợ y sẽ làm lớn chuyện, Uthman sợ rằng nếu không làm theo yêu cầu thì y sẽ gây chiến. Thế là Ameer Uthman nói với Sheikh رحمته الله rằng vị Ameer vùng sa mạc này đã viết cho chúng tôi một bức thư thế này thế này, y yêu cầu chúng tôi phải giết ông, và chúng tôi thực sự lo sợ vị Ameer này và chúng tôi không có khả năng chiến đấu với y, cho nên nếu như Sheikh thấy cần đi khỏi nơi này thì Sheikh cứ làm.

Sheikh رحمته الله nói với Ameer Uthman: quả thật điều mà tôi kêu gọi đến với nó là tôn giáo của Allah, là sự xác thực lại lời Tawhid “Không có Thượng Đế đích thực nào khác mà chỉ có Allah duy nhất”, xác thực lại sự chứng nhận rằng Muhammad là Thiên sứ của Allah. Bởi thế, ai nắm chặt lấy tôn giáo này, ra sức củng cố nó một cách trung thực và thành tâm thì Allah sẽ phù hộ cho y và ban sự thắng lợi cho y và sẽ giúp y chế ngự kẻ thù. Do đó, nếu anh kiên nhẫn, bền chí, ngay chính và chấp nhận điều tốt đẹp này thì tôi xin báo tin vui cho anh rằng Allah sẽ phù hộ cho anh thắng lợi và Ngài sẽ bảo vệ anh khỏi người sa mạt này và đồng bọn của y, và Ngài sẽ giúp anh giành quyền kiểm soát xứ sở của y.

Vị Ameer Uthman nói: này Sheikh, quả thật chúng tôi không có khả năng chiến đấu với y, chúng tôi không thể kiên nhẫn cho việc phải nghịch lại y. Thế là Sheikh رحمته الله rời bỏ nơi đó, ông rời bỏ Al-Uyaynah và chuyển đến xứ Addir'iyah. Sheikh رحمته الله đã đi bộ đến đó theo sự chỉ dẫn của họ và ông đã đến nơi vào cuối ngày. Quả thật, Sheikh رحمته الله rời Al-Uyaynah từ sáng sớm để đi bộ đến Addir'iyah và Uthman không cho người tháp tùng ông. Sheikh رحمته الله đến Addir'iyah và tá túc tại nhà của một người đàn ông tên là Muhammad bin Suwaylim Al-Urayni. Có lời nói rằng người đàn ông này lo ngại việc Sheikh رحمته الله tá túc tại chỗ ông ta và ông ta đã thu hẹp phần chào đón, ông ta lo sợ vị Ameer của Addir'iyah Muhammad bin Sa'ud. Sheikh رحمته الله đã trấn an ông ta nói: anh hãy vui vì điều tốt đẹp, điều mà tôi kêu gọi đến

với nó là tôn giáo của Allah, Allah sẽ hiển thị tôn giáo của Ngài.

Thế là tin về Sheikh Muhammad ﷺ đến tai Muhammad bin Sa'ud. Có lời nói rằng người cho ông ta biết tin về Sheikh chính là vợ của ông ta. Một số người ngoan đạo đã đến báo lại với bà và nói với bà rằng: bà hãy thông tin cho Muhammad (chồng bà) về người đàn ông này (Sheikh ﷺ), bà hãy động viên ông ta tiếp nhận sự kêu gọi của y, khuyến khích ông ta ủng hộ và trợ lực cho y. Và vợ của Muhammad bin Sa'ud là một phụ nữ ngoan đạo và tốt lành, cho nên, khi phu quân của bà đến gặp bà thì bà nói với ông: Xin báo tin vui và tốt lành về chiến lợi phẩm vĩ đại này! Đây là chiến lợi phẩm mà Allah đã mang đến cho anh, một người đàn ông kêu gọi đến với tôn giáo của Allah, y kêu gọi đến với Kinh sách của Allah, y kêu gọi đến với Sunnah của Thiên sứ ﷺ, đó là chiến lợi phẩm vĩ đại! Anh hãy đón nhận lấy y, hãy ủng hộ và trợ giúp cho y, anh chớ đứng dửng dưng mà khoanh tay đứng nhìn. Vậy là vị Ameer đón nhận lời tham luận của bà, nhưng ông ta lưỡng lự không biết nên đích thân đi đến gặp Sheikh ﷺ hay là cho mời Sheikh đến gặp ông ta?! Ông ta được khuyên là nên đích thân đi gặp Sheikh ﷺ, tập thể những người ngoan đạo trong đó có vợ của ông đều khuyên ông như thế, họ nói: anh không nên cho mời Sheikh đến gặp anh mà anh nên đích thân đến chỗ của Sheikh, anh nên biểu hiện sự quý trọng đến kiến thức tôn giáo và người kêu gọi đến với điều tốt đẹp. Thế là, vị Ameer nghe theo lời khuyên, ông đích thân đến gặp Sheikh ﷺ tại

nhà của ông Muhammad bin Suwaylim. Ông vào nhà cho Salam và nói chuyện với Sheikh ﷺ, ông nói: Thưa Sheikh Muhammad, rất vui mừng và vinh hạnh được ủng hộ, rất vui mừng và vinh hạnh được đứng ra bảo đảm an toàn và rất vui mừng và vinh hạnh được trợ giúp Sheikh. Sheikh ﷺ đáp lại lời ông: Tôi cũng rất vui mừng và vinh dự vì sự ủng hộ của anh, thật đáng ca ngợi và cầu xin sự phúc lành và tốt đẹp .. đây là tôn giáo của Allah, ai giúp nó giành thắng lợi Allah sẽ ban sự thắng lợi cho người đó, và ai ủng hộ nó Allah sẽ phù hộ người đó, rồi đây anh sẽ sớm thấy kết quả của điều đó. Vị Ameer nói: Thưa Sheikh, tôi xin nguyện cùng với Sheikh phục vụ cho tôn giáo của Allah và Thiên sứ của Ngài ﷺ và cho con đường đấu tranh vì chính nghĩa của Allah, tuy nhiên, tôi lo ngại khi chúng tôi ủng hộ Sheikh, và trợ giúp Sheikh và Allah cho Sheikh giành thắng lợi từ kẻ thù của Islam thì Sheikh yêu thích nơi khác ngoài vùng đất của chúng tôi, Sheikh sẽ rời bỏ chúng tôi mà ra đi đến một vùng đất khác. Sheikh ﷺ nói: Tôi không nguyện và giao ước với anh về điều này .. tôi nguyện và giao ước với anh bằng máu và máu, bằng sự hủy diệt với sự hủy diệt rằng tôi sẽ không bao giờ rời bỏ xứ của anh. Sheikh ﷺ đã nguyện thề và giao ước với vị Ameer của Addir'iyah rằng khi Allah cho giành được thắng lợi Sheikh sẽ mãi ở lại Addir'iyah cùng với Ameer, sẽ mãi cùng nhau chiến đấu cho con đường chính nghĩa của Allah, và cuộc nguyện thề giao ước đã hoàn tất như thế.

Dòng người từ khắp nơi kéo về Addir'iyah, từ Al-Uyaynah, 'Irqah, Manfuhah, Riyadh và các vùng lân cận. Addir'iyah đã trở thành nơi mà nhiều người từ khắp mọi miền tràn về định cư, mọi người dân đầu đầu cũng đều nghe đến tiếng tăm của Sheikh , những bài giảng thuyết của Sheikh, sự kêu gọi và hướng dẫn của Sheikh đến với Allah, nên mọi người lũ lượt tìm đến.

Sheikh đã hoạt động tích cực tại Addir'iyah, ông mở những buổi thuyết giảng về giáo lý đức tin, các buổi học về Qur'an, Tafseer, Fiqh, các giáo lý nền tảng, Hadith, Mustalah Hadith (môn học về các thuật ngữ trong lĩnh vực nghiên cứu Hadith), ngôn ngữ Ả Rập, lịch sử và những kiến thức bổ ích khác. Và người dân đổ xô đến từ khắp mọi nơi, những người trong Addir'iyah thanh niên hay những người khác đều đến học ở nơi Sheikh. Sheikh đã bố trí nhiều buổi giảng dạy dành riêng cho công chúng, các buổi giảng dạy riêng biệt, Sheikh đã truyền đạt kiến thức tôn giáo và tiếp tục công việc kêu gọi ở Addir'iyah.

Khởi đầu cuộc kêu gọi của Sheikh cho cuộc đấu tranh và viết thư gửi đến mọi người, đến các nhà lãnh đạo các khu vực, đến các học giả

Sau đó, Sheikh bắt đầu Jihad và viết thư gửi đến mọi người kêu gọi họ cùng tham gia góp sức cho con đường đấu tranh bài trừ và dẹp tan Shirk đang tồn tại trong xứ sở

của họ. Sheikh ﷺ bắt đầu với người dân vùng Najd, Sheikh viết thư gửi đến các nhà lãnh đạo và các vị học giả của nó, Sheikh viết thư gửi đến các học giả và vị Ameer của Riyadh, gửi đến các học giả và các lãnh đạo của vùng Kharraj, các học giả của các vùng phía nam, Al-Qaseem, Ha-il, Al-Washm, Sudair và các nơi khác. Sheikh ﷺ vẫn tiếp tục viết thư kêu gọi gửi đến các nơi như Al-Ahsa', Makkah, Madinah, không những thế, Sheikh còn viết thư kêu gọi gửi đến các học giả ngoài nước như các học giả ở Ai Cập, Sham, Iraq, Ấn Độ, Yemen và các quốc gia khác. Và điều này không có nghĩa là không có một nhóm người đứng lên ủng hộ cho tôn giáo của Allah mà thực sự đã luôn có những nhóm người vẫn mãi đứng lên ủng hộ tôn giáo của Ngài bởi Ngài đã đảm bảo cho tôn giáo này của Ngài cho nên chắc chắn phải có một cá nhân hay một nhóm người nào đó trong cộng đồng này đứng lên ủng hộ cho điều chân lý như Nabi ﷺ đã di huấn. Do đó, chắc chắn phải có những nhóm người đứng lên duy trì và củng cố điều chân lý ở khắp mọi nơi.

Quay trở lại nói về vùng Najd và tình trạng Shirk cũng như tệ nạn tôn giáo tràn ngập ở đó

Ở Najd tràn ngập những điều xấu, tội lỗi, Shirk và mê tín dị đoan, mặc dù ở đây vẫn có các học giả tốt đẹp nhưng họ vẫn không có khả năng hoạt động tích cực trong con đường kêu gọi và cải thiện, họ không thể đứng dậy như họ mong muốn. Tình trạng không phải chỉ ở vùng Najd mà ngay cả ở vùng Yemen và những vùng khác, tất cả đều có

những nhà học giả đứng lên kêu gọi đến với chân lý và củng cố tôn giáo đích thực của Allah, họ vẫn biết đây là điều Shirk kia là mê tín dị đoan nhưng Allah không cho họ khả năng đạt được thành công trong con đường kêu gọi như khả năng thành công trên con đường kêu gọi của Sheikh Muhammad ﷺ bởi nhiều nguyên nhân, tiêu biểu: không có nguồn trợ lực vững mạnh, một số nhà truyền giáo thiếu kiến thức và sự khéo léo trong việc hướng dẫn mọi người theo các phương pháp phù hợp, yếu kém trong cách dùng ngôn từ, ít sáng suốt. Ngoài ra còn có những nguyên nhân khác, chẳng hạn như do nhiều bức thư kêu gọi, sự đấu tranh của Sheikh đã làm vang sự việc của Sheikh, và các bức thư của Sheikh đã liên lạc được với các học giả trong và ngoài bán đảo.

Sự kêu gọi của Sheikh ﷺ đã ảnh hưởng đến đông đảo người dân ở Ấn Độ, Indonesia, Afghanistan, châu Phi, Ma-rốc, Ai cập, Sham và Iraq. Thật ra, ở mọi nơi đều đã và đang có nhiều học giả nhận thức được điều chân lý và họ cũng đứng lên kêu gọi nhưng khi sự kêu gọi của Sheikh truyền đến họ thì họ càng tăng cường sự tích cực, tăng thêm tinh thần, ý chí và sức mạnh trong con đường kêu gọi.

Sự kêu gọi của Sheikh ﷺ vẫn cứ tiếp tục và hiển thị trên khắp thế giới Islam. Và trong thời đại ngày nay, các sách, các tài liệu giáo lý được Sheikh viết và biên soạn, cũng như các sách của thế hệ con cháu Sheikh, của những người đã ủng hộ Sheikh và của những học giả Muslim trợ lực cho Sheikh ở trong và ngoài bán đảo. Và tương tự, các sách viết về sự tuyên truyền kêu gọi, và tiểu sử của Sheikh, cũng như

các sách viết về những hoàn cảnh tình huống của những người ủng hộ Sheikh được in ấn. Tất cả các sách đó đã được biết đến ở hầu hết các nước và các khu vực. Và như đã biết mỗi ân huệ đều có sự ghen tị và mỗi người đứng lên kêu gọi đều có nhiều kẻ thù như Allah, Đấng Tối Cao đã phán:

﴿ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطِينَ الْإِنسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١١٢﴾

[سورة الأنعام: 112]

﴿Và tương tự như thế TA (Allah) đã đặt Shaytan và Jinn làm kẻ thù cho mỗi vị Nabi; chúng gọi ý cho nhau bằng những lời lẽ hoa mỹ để mong lừa dối thiên hạ. Và nếu như Thượng Đế của Người (Muhammad) muốn khác thì chúng sẽ không làm thế. Do đó, hãy bỏ mặc chúng với những điều chúng bịa đặt.﴾ (Chương 6 – Al-An'am, câu 112).

Phân chia những kẻ đối nghịch với Sheikh làm ba thành phần

Khi danh tiếng của Sheikh ﷺ nổi lên do sự tuyên truyền, kêu gọi, viết và biên soạn nhiều sách có giá trị; và khi sự kêu gọi của Sheikh được lan truyền và các sách của Sheikh được phổ biến rộng rãi trong công chúng thì xuất hiện nhiều người đã đem lòng ganh ghét Sheikh và đối nghịch với Sheikh, và cũng xuất hiện những kẻ thù nghịch khác nữa, và những kẻ thù nghịch Sheikh chia làm hai thành

phần: thành phần thù nghịch Sheikh dưới danh nghĩa kiến thức giáo lý và tôn giáo, và thành phần thù nghịch khác dưới danh nghĩa chính trị nhưng che đậy bằng kiến thức giáo lý và tôn giáo, họ luôn tìm cách nói Sheikh là tà đạo và không chân lý.

Sheikh đã tận tụy kêu gọi, cương quyết bài trừ những điều lệch lạc, trình bày rõ các bằng chứng giáo lý, hướng dẫn mọi người đến với những điều đúng đắn và chân lý theo đúng với Kinh sách của Allah (Qur'an) và Sunnah của Thiên sứ . Những kẻ đối nghịch nói Sheikh là thuộc nhóm người Al-Khawarij, có lúc thì lại nói rằng Sheikh là kẻ vi phạm Ijma' (sự đồng thuận của các học giả Islam), là kẻ tự xưng có khả năng nghiên cứu giáo lý mà không quan tâm đến những thế hệ Ulama và Fuqaha trước mình, có lúc họ lại chỉ trích Sheikh với những điều khác. Và đó chỉ là sự thiếu hiểu biết của những nhóm người chỉ biết bắt chước và dựa theo quan điểm và chủ ý của người khác một cách mù quáng; còn một số nhóm người khác thì chỉ vì mục đích chính trị, họ che đậy nó bằng danh nghĩa của Islam và tôn giáo và dùng những câu nói của những kẻ bóp méo tôn giáo và lệch lạc để chỉ trích và lên án Sheikh.

Tuy nhiên, những kẻ đối nghịch với Sheikh thực chất phải được chia làm ba thành phần:

- Thành phần thứ nhất: Các học giả có tư tưởng lệch lạc luôn thấy điều chân lý là sai trái và điều sai trái trở thành chân lý; họ cho rằng việc xây dựng lên các ngôi mộ, làm các Masjid nơi khu mộ, Du-a (cầu nguyện, khẩn vái) những người trong mộ cùng với Allah, và những việc làm lệch lạc

khác là tôn giáo, là điều được hướng dẫn; họ cho rằng ai phản đối những việc làm đó là thực sự đã ghét bỏ những người ngoan đạo, thực sự đã ghét bỏ những vị Wali, người đó đích thực là kẻ thù cần phải chiến đấu với y.

- Thành phần thứ hai: Những người được cho là những người am hiểu kiến thức giáo lý nhưng lại không hiểu biết sự thực về Sheikh, họ không biết điều chân lý mà Sheikh đã kêu gọi mà họ chỉ bắt chước theo người khác, họ tin những gì từ những người lệch lạc nói và cứ tưởng rằng những kẻ lệch lạc đó là đúng và chân lý, họ cho rằng làm như Sheikh là đã ghét bỏ các vị Wali, các vị Nabi, cho nên Sheikh là kẻ đáng bị chỉ trích, sự kêu gọi của Sheikh phải bị lên án và họ phải tránh xa nó.

- Thành phần thứ ba: những người lo sợ cho quyền thế và địa vị xã hội của họ, họ thù nghịch với Sheikh vì không muốn tiếp tay ủng hộ cho sự kêu gọi của Sheikh, họ sợ họ bị mất đi vị thế của họ, họ sợ Sheikh sẽ nắm quyền xử sở của họ. Do đó, cuộc giao tranh và đối đầu vẫn diễn ra giữa Sheikh và những người đối nghịch, Sheikh viết thư gọi họ và họ viết phản hồi, Sheikh tranh luận với họ và họ đối đáp lại với Sheikh. Nhưng Sheikh vẫn tiếp tục kêu gọi, tuyên truyền, đấu tranh, và vị Ameer của xứ Addir'iyah Muhammad bin Sa'ud đã giúp đỡ và tiếp sức Sheikh, cả gia đình dòng họ Sa'ud đã ra sức giúp đỡ ông, họ cùng giơ lên khẩu hiệu chiến đấu, cuộc chiến bắt đầu năm 1158 hijri, họ đã chiến đấu bằng lời nói, lý luận, bằng chứng rồi sau đó họ tiếp tục cuộc chiến đấu bằng gươm kiếm.

Và như đã biết, người kêu gọi đến với Allah khi y không có sức mạnh để ủng hộ cho điều chân lý thì sự kêu

gọi của y sớm bị dập tắt và tàn lụi và sẽ có rất ít người đi theo. Và như đã biết, sức mạnh vũ lực có sức ảnh hưởng lớn trong việc nhân rộng sự truyền bá, khống chế những thành phần chống đối và giành thắng lợi cho điều chân lý, hạn chế những điều sai trái lệch lạc. Và quả thật lời phán của Allah luôn là chân lý, Ngài phán:

﴿ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾ ﴾ [سورة الحديد: 25]

«Quả thật, TA (Allah) đã cử các Sứ giả của TA đến với những Bằng chứng rõ rệt và đã ban xuống cùng với họ Kinh sách và chiếc Cân (công lý). Và TA đã ban Sắt xuống trong đó là một sức tấn công mãnh liệt (cho chiến đấu) và nhiều nguồn lợi khác cho nhân loại, mục đích để Allah biết ai là người sẽ ủng hộ chính nghĩa của Ngài và Sứ giả của Ngài. Quả thật, Allah là Đấng Quyền Lực và Quyền Năng» (Chương 57 – Al-Hadid, câu 25).

Allah, Đấng Tối Cao trình bày rõ ràng Ngài đã cử phái các vị Thiên sứ đến với những bằng chứng rõ rệt, và những bằng chứng này chính là những lập luận và minh chứng mà Allah dùng làm rõ điều chân lý và phản bác điều sai trái lệch lạc. Ngài ban xuống cùng với các vị Thiên sứ Kinh sách chứa đựng những bằng chứng minh bạch, sự chỉ đạo và sự giảng giải các vấn đề, và Ngài cũng ban xuống cùng với họ Chiếc cân, đó là công lý dùng để giành lại sự công bằng cho người bị áp bức từ kẻ bất công, dùng để thiết lập và duy trì điều chân lý, hướng dẫn mọi người hành xử một cách công bằng và ngay chính. Và Ngài ban Sắt xuống

trong đó có sự tấn công mãnh liệt tức có sức mạnh để can thiệp và ngăn chặn những ai chống đối và nghịch lại với điều chân lý. Và Sắt được áp dụng đối với những ai mà lý luận cũng như những bằng chứng minh bạch vẫn không làm họ nhận thức được điều chân lý, vì đó là cách duy trì chân lý và ngăn cản điều sai trái.

Quả thật, còn ai tốt hơn khi nói những lời như thế này: Allah, Đấng Tối Cao trình bày rõ rằng Ngài đã cử phái các vị Thiên sứ đến với những bằng chứng rõ rệt, và những bằng chứng này chính là những lập luận và minh chứng mà Allah dùng làm rõ điều chân lý và phản bác điều sai trái lệch lạc. Ngài ban xuống cùng với các vị Thiên sứ Kinh sách chứa đựng những bằng chứng minh bạch, sự chỉ đạo và sự giảng giải các vấn đề, và Ngài cũng ban xuống cùng với họ Chiếc cân, đó là công lý dùng để giành lại sự công bằng cho người bị áp bức từ kẻ bất công, dùng để thiết lập và duy trì điều chân lý, hướng dẫn mọi người hành xử một cách công bằng và ngay chính. Và Ngài ban Sắt xuống trong đó có sự tấn công mãnh liệt tức có sức mạnh để can thiệp và ngăn chặn những ai chống đối và nghịch lại với điều chân lý. Và sắt được áp dụng đối với những ai mà lý luận cũng như những bằng chứng minh bạch vẫn không làm họ nhận thức được điều chân lý, vì đó là cách duy trì chân lý và ngăn cản điều sai trái.

Bởi thế, người có trí óc biết ý thức thực sự là người có bản chất tự nhiên lành mạnh, những bằng chứng minh bạch luôn là điều có giá trị với y, y luôn biết chấp nhận sự thật qua bằng chứng rõ rệt; còn những người bất công luôn đi theo sở thích và dục vọng của bản thân, cho nên chỉ có thể lôi kéo họ về với chân lý bằng thanh kiếm.

Sheikh رحمته الله đã tận tụy và hy sinh cả cuộc đời cho sự nghiệp truyền bá và đấu tranh, và Sheikh được cả dòng họ Sa'ud ủng hộ và giúp sức – cầu xin Allah cho họ được an lành về những điều họ đã làm. Họ vẫn tiếp tục đấu tranh và truyền bá trong thời gian từ năm 1158 hijri cho đến khi Sheikh رحمته الله qua đời vào năm 1206 hijri. Vậy là họ đã đấu tranh và truyền bá trong suốt thời gian gần 50 năm.

Đấu tranh, kêu gọi, tranh luận để giải bày và làm rõ sự thật về những gì Allah và Thiên sứ của Ngài ﷺ đã nói chính là sự truyền bá và kêu gọi đến với Allah, chính là sự hướng dẫn đến với con đường giáo luật của Thiên sứ ﷺ.

Những việc làm đó của Sheikh رحمته الله là nhằm để mọi người biết tuân thủ và vâng lời, để họ gia nhập vào tôn giáo của Allah, để họ phá bỏ những mái vòm được xây trên các mộ, dỡ bỏ các Masjid được xây trên khu mộ, để họ phán xét và thì hanh theo giáo luật và luôn bám sát lấy nó, để họ từ bỏ những gì mà họ đã bắt chước một cách mù quáng từ cha mẹ và ông bà của họ mà quay trở về với chân lý của Allah. Và những việc làm đó của Sheikh رحمته الله là để các Masjid trở thành nơi dâng lễ nguyện Salah, nơi để truyền dạy và học hỏi kiến thức giáo lý, để nghĩa vụ Zakah được thực hiện, để mọi người nhịn chay tháng Ramadan như Allah đã sắc lệnh, để mọi người kêu gọi làm điều thiện tốt và ngăn cản làm điều xấu, và để giữ an ninh cho các nơi được yên bình. Sheikh رحمته الله đã cử phái những người hiểu biết kiến thức giáo lý, các nhà truyền bá đến các vùng sa mạc hẻo lánh cũng như Sheikh đã

cử phái các học giả, các giảng viên và các vị thẩm phán đến các xứ sở và làng mạc khác.

Sau khi Sheikh ﷺ qua đời, con cháu của Sheikh và các học trò cũng như những người ủng hộ Sheikh đã tiếp nối con đường truyền bá và đấu tranh vì chính nghĩa của Allah, các con của Sheikh: con trai trưởng Imam Abdullah bin Muhammad, các con thứ như Sheikh Husain bin Muhammad, Sheikh Ali bin Muhammad, và Sheikh Ibrahim bin Muhammad; một số Sheikh thuộc thế hệ cháu của Sheikh như Sheikh Abdullah bin Abdurrahman bin Hasan, Sheikh Ali bin Husain, Sheikh Sulayman bin Abdullah bin Muhammad; và tiêu biểu các học trò của ông như Sheikh Hamd bin Nasir bin Mi'mar cùng với tập thể các học giả của Addir'iyah và những người khác đã tiếp tục con đường truyền bá, đấu tranh và lan truyền tôn giáo của Allah, họ ghi chép, biên soạn những bức thông điệp, những cuốn sách, họ chiến đấu chống lại kẻ thù tôn giáo, và thật ra giữ họ với những kẻ chống đối chẳng có một điều gì ngoài việc họ kêu gọi đến với việc thờ phượng một mình Allah duy nhất, kêu gọi đến với việc thành tâm và hết lòng thờ phượng Ngài, ngay chính trên tôn giáo của Ngài, phá bỏ các Masjid và cái mái vòm được xây trên các mộ, kêu gọi họ đến với giáo luật của Islam, kêu gọi họ đến với việc kêu gọi mọi người làm điều thiện tốt và ngăn cản mọi người làm việc xấu và tội lỗi, và kêu gọi họ tuân thủ và thực thi bản án được phán tội theo đúng giáo luật của Islam.

Đây là những nguyên nhân của sự tranh cãi và xung đột giữa họ với mọi người.

Nói tóm lại, họ là những người đã hướng dẫn mọi người đến con đường Tawhid (thờ phượng một mình Allah duy nhất), cảnh báo mọi người làm Shirk với Allah cũng như các phương tiện dẫn đến hành vi tội lỗi đó, kêu gọi mọi người bám sát lấy giáo luật Islam, ai từ chối và ngoan cố trên những hành vi Shirk sau khi đã được kêu gọi, giảng giải và làm rõ với các bằng chứng rõ ràng thì họ sẽ chiến đấu với người đó ngay cả bằng sức mạnh của gươm đao để người đó và người dân trong đất nước biết sợ mà quay lại với chân lý. Tương tự, họ cũng cảnh báo mọi người những điều Bid'ah, mê tín, những việc làm mà Allah không hề ban xuống một mệnh lệnh nào cho chúng chẳng hạn như việc xây dựng trên các mộ, việc phán xét và phân xử theo luật của các bạo chúa, cầu xin và nhờ vả đến thầy bùa, thầy bói và tin tưởng ở nơi họ. Và quả thật, Allah đã dẹp tan những việc làm sai trái đó qua bàn tay của Sheikh và những người đã ủng hộ Sheikh.

Nhờ phúc của Allah, họ đã cải thiện được các Masjid trở thành nơi giảng dạy Qur'an thiêng liêng, Sunnah thuần túy, lịch sử Islam, các kiến thức Ả Rập hữu ích, mọi người trở nên quan tâm đến kiến thức, truyền bá và hướng dẫn mọi người, một số người vừa trồng trọt, sản xuất, kinh doanh vừa học giáo lý, truyền bá và hướng dẫn người khác.

Dòng họ Sa'ud tiếp tục công việc truyền bá từ Najd lan rộng cho đến Makkah, Madinah, miền nam bán đảo Ả Rập. Họ đã viết thư kêu gọi các học giả Makkah và Madinah trước kia và đương thời nhưng sự kêu gọi không được đáp lại, người dân ở Makkah và Madiyah vẫn đi trên con đường sai lệch cũ như tôn vinh các mái vòm của các mộ, họ làm

điều Shirk tại các mộ, họ cầu xin khẩn vái những người trong mộ.

Sau khi Sheikh ﷺ qua đời được 11 năm, Imam Sa'ud bin Abdul-Aziz bin Muhammad đến Al-Hijaz, ông đã chiến đấu với cư dân Ta-if rồi đến cư dân Makkah - và quả thật trước Sa'ud, cư dân Ta-if cũng đã được vị Ameer Uthman bin Abdurrahman Al-Mudha-yafi đến với họ. Sa'ud bin Abdul-Aziz bin Muhammad, vị Ameer của xứ Addir'iyah đã chiến đấu với họ, ông được tiếp sức bởi một lực lượng chiến đấu hùng mạnh từ người dân Najd và những người dân ở nơi khác, họ đã trợ giúp cho ông giành lấy quyền kiểm soát Ta-if, ông đã trục xuất những người cầm đầu, thiết lập sự kêu gọi đến với Allah, hướng dẫn mọi người đến với chân lý, ngăn cấm những điều Shirk và thờ phượng Ibnu Abbas và những ai khác mà những người thiếu hiểu biết và ngu muội thuộc cư dân Ta-if đã thờ phượng. Sau đó, Ameer Sa'ud hướng đến vùng Hijaz, ông đã tập hợp đoàn quân bao vây Makkah. Khi người cầm đầu Makkah biết được rằng y phải chọn lựa một trong hai: quy thuận hoặc phải bỏ chạy thì y đã chạy trốn đến Jeddah. Thế là Sa'ud và những người cùng với ông đã vào Makkah mà không cần phải đánh chiến, họ đã hoàn toàn giành quyền kiểm soát Makkah vào giờ Fajar thứ bảy ngày 8 tháng Muharram năm 1218 hijri, họ tiến hành công việc kêu gọi đến với Allah, phá bỏ tất cả những mái vòm trên mộ của bà Khadijah và những ai khác, họ phá bỏ tất các xây dựng trên các khu mộ, kêu gọi mọi người đến với Tawhid, họ chỉ định các học giả, các giảng viên đảm trách công việc giảng dạy và thuyết giảng và làm thẩm phán xét xử mọi vụ việc theo giáo luật Shari'ah của Islam.

Sau đó một thời gian ngắn, họ đã chinh phục được Madinah, dòng họ Sa'ud đã giành quyền kiểm soát hoàn toàn Madinah vào năm 1220 hijri tức sau Makkah khoảng hai năm. Makkah và Madinah nằm dưới quyền kiểm soát và điều hành của dòng họ Sa'ud, họ đã chỉ định và chọn ra những học giả làm cố vấn và hướng dẫn cho tôn giáo, họ đã điều hành và quản lý một cách công bình theo đúng giáo luật Shari'ah của Islam, họ cư xử tử tế và tốt đẹp với người dân, đặc biệt đối với những người nghèo và những người thiếu thốn, họ đã hỗ trợ họ tiền bạc, quần áo, hướng dẫn và dạy họ Qur'an, hướng họ đến điều tốt lành, họ tôn vinh các học giả, họ khuyến khích các học giả giảng dạy và hướng dẫn giáo lý. Makkah và Madinah, hai nơi linh thiêng này vẫn nằm dưới quyền kiểm soát và điều hành của dòng họ Sa'ud mãi cho tới năm 1226 hijri thì sau đó quân Ai Cập và Thổ Nhĩ Kỳ nhảy vào tấn công Hijaz, họ đã đánh dòng họ Sa'ud và trục xuất dòng họ Sa'ud ra khỏi hai nơi linh thiêng này bởi nhiều nguyên nhân.

Những nguyên nhân này như đã được nói, đó là sự hận thù, ganh ghét đố kỵ của những kẻ lảm cẩm mất phương hướng, những kẻ không hiểu biết giáo lý cùng với một số kẻ trong giới chính trị muốn loại trừ sự kêu gọi này vì họ lo sợ rằng nó làm mất đi vị thế và quyền lợi của họ, họ sợ nó sẽ xóa đi những tham vọng của họ nên họ đã phủ nhận Sheikh ﷺ và những người đi theo và ủng hộ ông. Họ nói rằng Sheikh và những người theo ông là những người ghét bỏ Thiên sứ của Allah ﷺ, ghét bỏ các vị Wali, những người chối bỏ sự cao quý và vinh dự của các vị Wali, họ nói rằng Sheikh ﷺ và những người theo ông còn nói thế này thế này

về những điều mà họ cho rằng nó hạ thấp các vị Thiên sứ. Một số những người thiếu hiểu biết cũng như một số kẻ có thành kiến đã tin vào lời nói của họ, những người này sẵn sàng đứng lên chiến đấu cho họ. Họ xúi giục những người Thổ Nhĩ Kỳ và Ai Cập gây chiến với dòng họ Sa'ud. Thế là cuộc chiến và nổi loạn diễn ra, đó là cuộc chiến giữa quân lính Ai Cập, Thổ Nhĩ Kỳ và những người ủng hộ họ với dòng họ Sa'ud ở Najd và Hijaz. Cuộc chiến diễn ra kéo dài từ năm 1226 hijri đến năm 1233 hijri tức bảy năm. Tất cả thời gian đó là cuộc đấu tranh giữa lực lượng chân lý với lực lượng lệch lạc và bất công.

Tóm lược sự kêu gọi và truyền bá của Sheikh

Quả thật, Sheikh Muhammad bin Abdul-Wahab chỉ đứng lên thiết lập và khôi phục lại tôn giáo của Allah, ông chỉ kêu gọi và hướng dẫn mọi người đến với sự tôn thờ Allah duy nhất, ông chỉ ngăn cản và chống đối những điều Bid'ah và mê tín mà mọi người xâm nhập vào tôn giáo, và chỉ kêu gọi mọi người duy trì điều chân lý và tiêu diệt sự bất công và sai trái, và ông thực sự chỉ là người đứng lên kêu gọi họ làm điều thiện tốt và ngăn cản họ làm điều sai trái và tội lỗi.

Đây chính là tóm lược về sự kêu gọi và truyền bá của Sheikh . Aqi-dah (tu tưởng giáo lý và đức tin) của Sheikh đi đúng trên đường lối của thế hệ Salaf ngoan đạo, Sheikh tin nơi Allah, các tên gọi và các thuộc tính của Ngài, Sheikh tin nơi các Thiên thần của Ngài, tin nơi các Thiên sứ của Ngài, các Kinh sách của Ngài, nơi cõi Đồi Sau, và tin nơi sự tiền định tốt xấu. Sheikh đi đúng theo đường lối của các vị Imam Islam về Tawhid và luôn thành tâm thờ phượng một mình Allah, Đấng Tối Cao.

Về đức tin Iman nơi các tên gọi của Allah và các thuộc tính của Ngài thì Sheikh luôn tin theo đúng những gì Ngài và Thiên sứ của Ngài đã thông tin. Sheikh không suy diễn, bóp méo các thuộc tính của Allah cũng như

không so sánh Allah với các tạo vật của Ngài. Còn về đức tin Iman nơi cõi Đồi Sau thì Sheikh رحمته tin vào sự phục sinh, cuộc triệu tập vĩ đại, sự xét xử và thưởng phạt, Thiên Đàng và Hỏa Ngục và những gì khác liên quan được Allah và Thiên sứ của Ngài ﷺ thông tin cho biết về cõi Đồi Sau.

Sheikh رحمته nói về đức tin Iman giống như những gì mà thế hệ Salaf ngoan đạo đã nói, đó là: đức tin Iman là lời nói và hành động, nó có tăng và giảm, nó tăng bởi sự tuân lệnh và ngoan đạo và giảm bởi sự bất tuân và những điều tội lỗi. Tất cả những điều này đều là Aqi-dah của Sheikh, ông nói và hành động theo đúng đường lối và Aqi-dah của Salaf và các vị Imam Islam, Sheikh رحمته không hề ra khỏi đường lối của họ. Và Sheikh رحمته không có một trường phái riêng hay một đường lối riêng của mình mà đường lối và trường phái của Sheikh chính là đường lối và trường phái của Salaf ngoan đạo thuộc các thế hệ Sahabah và những ai theo bước đường tốt đẹp của họ - cầu xin Allah hài lòng về tất cả họ.

Quả thật, Sheikh رحمته đã thực hiện sự kêu gọi và truyền bá của mình ở Najd và các vùng lân cận xung quanh, ông đã kêu gọi đến Aqi-dah và đường lối của Salaf ngoan đạo, rồi sau đó, ông đã đứng lên chiến đấu với những ai khước từ và chống đối ông cho tới khi tôn giáo của Allah được thể hiện và chân lý được thắng lợi.

Tương tự, Sheikh رحمته cũng đi trên những gì mà người Muslim bước đi trên con đường kêu gọi đến với Allah, Sheikh chống đối điều sai trái, khuyến bảo mọi người

làm điều thiện tốt, tuy nhiên, Sheikh رحمته الله và những người ủng hộ ông kêu gọi mọi người đến với chân lý một cách cương quyết, bắt họ phải duy trì chân lý và hoàn toàn từ bỏ những điều sai trái, ông đã nỗ lực hết sức mình trong việc bài trừ những điều Bid'ah và mê tín cho tới khi Allah đã dẹp tan tất cả những điều đó qua sự kêu gọi một cách cương quyết và kiên trì của ông.

Ba nguyên nhân được nói ở trên chính là những nguyên nhân chủ yếu cho sự thù ghét, xung đột giữa Sheikh رحمته الله và một số người, đó là:

➤ **Thứ nhất:** Phản đối Shirk và kêu gọi đến với Tawhid thuần túy.

➤ **Thứ hai:** Phản đối những điều Bid'ah và mê tín như xây dựng lên các mộ các mái vòm và lấy các khu mộ làm các Masjid, tổ chức các lễ sinh nhật cho người chết cũng như những việc làm và đường lối mới mà một số nhóm người lệch lạc đã cải biên và sáng lập.

➤ **Thứ ba:** Kêu gọi mọi người làm điều thiện tốt, cương quyết bắt họ phải duy trì những nghĩa vụ của Islam, ngăn cản mọi người làm điều sai trái và tội lỗi, chỉ trích những ai làm sai và thực thi trừng phạt theo giáo luật Islam đối với ai vi phạm giáo luật. Sheikh رحمته الله đã thay đổi mọi người trở thành những người có phẩm chất đạo hạnh tốt, Sheikh رحمته الله thiết lập các chương trình giảng dạy và học tập ở các Masjid và tuyên truyền kêu gọi mọi lúc mọi nơi, Sheikh đã làm cho Bid'ah không còn được biết đến trong công

chúng, làm cho Shirk không còn hiện diện trong xứ sở của họ, những điều sai trái không còn biểu hiện mà xứ sở của họ trở nên tốt đẹp và đúng đắn như tình trạng của những người Salaf ngoan đạo, những người theo đường lối của Nabi ﷺ, các vị Sahabah của Người và những ai đi theo đường lối đúng đắn của họ trong các thế kỷ ân phúc.

Thế là cộng đồng đã bước theo đường lối của những người Salaf, nhưng họ đã thay đổi sau khi Sheikh Muhammad ﷺ qua đời một thời gian dài, họ đã thay đổi sau khi thế hệ con cháu của Sheikh cũng như nhiều người ủng hộ Sheikh lần lượt qua đời, họ đã thay đổi nên sự thử thách và tai ách đã đến với họ bởi sự xâm lược của Thổ Nhĩ Kỳ và Ai Cập, và điều này đúng như những gì Allah đã phán:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ﴾ [سورة الرعد: 11]

«Quả thật, Allah không thay đổi bất cứ điều gì của một nhóm người cho tới khi nào chính họ tự biết thay đổi bản thân họ.» (Chương 13 – Ar-rad, câu 11).

Cầu xin Allah, Đấng Tối Cao biến những gì mà Sheikh ﷺ và những ai ủng hộ Sheikh đã gánh chịu thành điều bôi xóa tội lỗi của họ, xin Ngài hãy nâng cao vị trí của những ai đã hy sinh trong số họ và ban cho những người đó ân phúc của Shaheed. Và sự kêu gọi tuyên truyền của họ vẫn được tiếp tục duy trì cho thời đại ngày nay của chúng ta, mặc dù nó bị bôi xóa trong một vài năm ngắn ngủi nhưng sau đó nó đứng lên trở lại và được lan rộng. Sau đó, Imam

Turki bin Abdullah bin Muhammad bin Sa'ud رحمته الله đã đứng lên làm công việc kêu gọi và tuyên truyền trong thời gian khoảng 50 năm tại Najd và các vùng lân cận xung quanh, các học giả trở nên nhiều hơn ở Najd, những người Thổ Nhĩ Kỳ và Ai Cập bị trục xuất khỏi Najd và các vùng khác.

Sự kêu gọi và truyền bá đã nhân rộng sau đó vào năm 1240 hijri, xứ Addir'iyah và tòa án dưới triều đại của dòng họ Sa'ud đã từng bị sụp đổ vào năm 1233 hijri khiến người dân tại Najd trở nên hỗn loạn, giết chóc và nổi loạn trong khoảng 5 năm từ năm 1234 đến năm 1239 hijri. Sau đó vào năm 1240 hijri thì tất cả những người Muslim đã đoàn kết thống nhất lại ở Najd dưới sự kêu gọi của Imam Turkey bin Abdullah bin Muhammad bin Sa'ud, chân lý được trôi dạt, các sách của các học giả được gọi đi đến các làng, thị trấn và khắp nơi kêu gọi mọi người trở về với tôn giáo của Allah, dập tắt sự nổi loạn giữa họ sau những cuộc chiến tranh kéo dài. Mọi người sau đó trở lại quan tâm đến việc giảng dạy, học hỏi, hướng dẫn, kêu gọi, nguồn nước đã được chảy trên dòng chảy của nó, tình hình trở lại ổn định theo đúng tình hình trong thời của Sheikh رحمته الله và các học trò, con cháu của ông và những người ủng hộ ông. Sự kêu gọi mãi tiếp tục từ năm 1240 hijri cho đến thời đại chúng ta ngày nay, Alhamdulillah, dòng họ Sa'ud kế thừa nhau, dòng họ của Sheikh và các học giả xứ Najd kế thừa nhau trong việc giữ vị trí Imam, tuyên truyền kêu gọi đến với Allah và chiến đấu cho con đường chính nghĩa của Allah.

Tuy nhiên, chỉ có Makkah và Madinah vẫn nằm ngoài sự kiểm soát và điều hành của triều đại Saudiyah một thời gian dài sau đó đã quay trở lại với họ vào năm 1343

hijri, Imam Abdul-Aziz bin Abdurrahman bin Faysal bin Turkey bin Abdullah bin Muhammad bin Sa'ud lên nắm quyền trông coi Makkah và Madinah, và xin tạ ơn Allah rằng triều đại Saudiyah vẫn nắm quyền cho đến ngày nay.

Cầu xin Allah, Đấng Tới Cao cải thiện những người còn lại của dòng họ Sa'ud, dòng họ của Sheikh رحمته, tất cả các học giả Muslim trong đất nước này và những đất nước khác. Xin Ngài hãy phù hộ che chở cho tất cả các học Muslim ở bất cứ nơi nào họ có mặt, xin Ngài phù hộ trên con đường củng cố và duy trì điều chân lý của Ngài, xin Ngài hãy giúp họ dẹp trừ những điều xấu và sai trái, xin Ngài hãy dẫn dắt họ trên con đường ngay chính, xin Ngài hãy bảo vệ hai vùng đất linh thiêng Makkah và Madinah và tất cả các xứ sở của Islam, xin Ngài hãy giữ vững trái tim của họ trong tôn giáo của Ngài, trong Kinh sách của Ngài và trong Sunnah của Thiên sứ ﷺ, xin Ngài hãy ban cho tất cả hiểu biết về giáo lý của Ngài, xin Ngài hãy giữ trái tim họ luôn biết kiên nhẫn và chịu đựng trên tôn giáo của Ngài, xin Ngài hãy làm vững chắc đức tin Iman của họ cho đến khi họ quay về trình diện Ngài, quả thật, Ngài là Đấng Toàn Năng trên mọi thứ và là Đấng luôn đáp lại lời cầu xin của bề tôi.

Đây là bài nói ngắn gọn và sơ lược về Sheikh Muhammad bin Abdul-Wahab رحمته và sự kêu gọi của ông.

وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ، وَعَلَيْهِ الْإِتِّكَالُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ،
وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ وَبَارَكَ عَلَى عَبْدِهِ وَرَسُولِهِ، نَبِيِّنَا وَإِمَامِنَا مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ
وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ سَلَكَ سَبِيلَهُ وَاهْتَدَى بِهِدَاهُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

Cầu xin Allah giúp đỡ, với Ngài xin được phó thác mọi điều, không có sức mạnh và quyền lực nào ngoài sức mạnh và quyền lực của Allah Đấng Tối Cao và Vĩ Đại. Cầu xin Allah ban bằng an và phúc lành cho người bề tôi của Ngài, vị Thiên sứ của Ngài, Nabi của chúng ta, vị Imam của chúng ta Muhammad bin Abdullah và cho gia quyến của Người, các bạn đạo của Người cùng những ai đi theo con đường hướng dẫn của Người. Và mọi lời ca ngợi và tán dương kính dâng lên Allah, Thượng Đế của vũ trụ và muôn loài.

Abdul-Aziz bin Abdullah bin Bazz

